

טיוב הקהילה

בס"ד

משפטים
ד"ר אדר א' תשפ"ד
 המוסים לפי אופק ודושים
 זמני הדלקת הנרות ומצ"ש
הרה"נ 4:45
מוצ"ש 5:58
ר"ת 6:37
 סוף זמן קריאת שמע ותפילה
סוק"ש א' 8:24 | **סוק"ש א'** 9:34
סוק"ש ב' 9:10 | **סוק"ש ב'** 10:04
המונים לפי שיעון הורף
 גילוי מס:
714

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות פורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיוב הפרשה

היא לישראל לחושע על ידה בכל מלי דמיטב.

הסיפור דלהלן סיפר הרב קפלן זצ"ל, והוא שמעו מפי בעל המעשה היה זה כשלמד בשנות הבחורות בישיבת מיר המעטירה בעיירת מיד שבליטא אז נהגו הבחורים להתארח אצל בעלי בתים שבעיר, ואחד הבעלי בתים שהרב קפלן היה רגיל לסעוד אצלו סיפר לו:

שאחר נישואיו לא זכה במהרה לזרע של קיימא ועברו עליו ועל ננות ביתו שנים ממושכות של צפייה לפרי בטן, וכמוכן היו שנים אלו רוויות עם אין ספור תפילות ותחינות לישועתם עד שזכו לראות בישועת ה' וזכתה האשה לחבוק בן משלה, כמוכן ששמחתם היתה גדולה ביותר, אך ימי האושר לא נמשכו זמן רב כי אחר זמן מה נודע להם שבנם הנולד הינו חולה מבטן ומלידה, ומחמת חליו היה ממש בסכנת חיים וכשהתחילו לדרוש ברופאים נאלצו גם טובי הרופאים לגלותם שאין בכוחם וביכולתם להציל את חייו. בצר להם נסעו עם ילדם לרובן של ישראל, הגה"ק בעל החפץ חיים ז"ע כדי לקבל

תוספת שבת - מעגלתה וסגולותיה

רק שבתו יתן ורפא ירפא: (כא, יט)

...

מסופר על הרה"ק רבי ישעילע מקעסטיר ז"ע, שפעם באו להזכיר לפניו חולי מסוכן ר"ל, והורה שירימו לזכותו תרומה הגונה עבור הוצאות השבת לעניים ועל ידי זה יזכה לרפואה. והוסיף שסגולה זו מקורה היא ממקרא שכתוב 'רק שבתו יתן ורפא ירפא'. כי 'שבתו' משמעותו 'שבת שלו', ורמז יש בו שהנותן 'ממונו' למען השבת הרי זה כמוסיף מדיליה על השבת, ובזכות חלקו שהוסיף על השבת יזכה לרפואה.

על סמך דבריו יכולים גם לומר שהמכוון הוא על ענין 'תוספת שבת' שהמקבלו עליו מוסיף גם כן מדיליה על השבת, ובזכות זה יזכה לרפא ירפא. וכפי שמובא בשם הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ז"ע, שההשפעה של קדושת השבת היא גבוהה מאוד, ואינה יכולה לסייע להאדם בעניניו הגשמיים כי אם לעניניו הרוחניים, תורה ותפילה ועבודת ה'. אולם הקדושה של 'תוספת שבת' יכולה היא להועיל

גם עבור ענינים וצרכים גשמיים. וככל שמקדימים את השבת ממשכים יותר השפעה בגשמיות. והפטירה: לו היו הבעלי בתים שומעים בקולי היו עושים 'תוספת שבת' גדול, והיה להם שפע של פרנסה.

ותלמידו הרה"ק רבי משה מקאברין היה אומר: על ידי 'תוספת שבת' שהאדם מוסיף מחול על הקודש, משיפע לו הקב"ה כל טוב בענינים גופניים. ועל ידי תוספת זו שמוסיף מחול על הקודש, נקל לו לאדם להעלות את גת הגופני שהוא חול לרוחני שהוא קודש. [ומסופר על אותו צדיק שדרכו היה לקבל את השבת בעוד היום גדול וכשהיום הגם הלכו בערב שבת בבית הכנסת להפליט 'קבלת שבת' כבר היה עסוק בעבודת סעודת 'חלק תפוחין'].

כשאיש יהודי מקדים ומוסיף מחול על הקודש מגלה בכך חיבה יתירה והשתוקקות לבוראו, כי בשבת זוהי האדם להשראת השכינה, וכמו שדרשו חז"ל (תקוני זוהר, סח) על מאמר הכתוב (שמות לא טז) 'ושמרו בני ישראל את השבת וכו' לדורותם שהוא מלשון 'דירה', כי בשבת קודש זוכה כל אחד כפי דרגת דיליה וכפי הכנתו בערב שבת להשראת השכינה, והרי הוא כביכול בבחינת 'דירה' ומארח להשכינה הקדושה, וכשהמארח מחבב את האורח אין הוא ממתין עד אותה שעה שהאורח אמור להופיע בביתו, אלא עוד יוצא להקביל פניו שעה או שתיים קודם בואו, וגם מודיע להאורח על רצונו העו שיקדים את בואו אליו, והוה בבחינת 'תוספת שבת', שבכך מבטא האיש הישראלי את תשוקתו העזה להשכינה הקדושה, ווהרי הוא כאומר שברצונו להשרותה בקרבו כבר שעה אחת קודם.

ואכן האומה הישראלית רואה לעצמה זכות עצום בכך שבניה מקדישים לקבל עליהם את השבת, וכפי שרואים אנו בסדר ההושענות לשבת חול המועד סוכות (אם נשתה) שהם מתפללים שזכות זה יעמוד להם לחושע באומרים: 'חושע נא חשה למה ביאת שבת, גם בפיוט שלאחריו (מחשבת אדם) הם מבקשים על כך, באומרים: 'כחושעת טפולין חרו הכנה בסדעם ישר כחם וזההו למו רועה, כי כאומר זכות גדול

את ברכתו לרפואה ולישועה. אחר ששמע החפץ חיים את צרתם ואת מבוקשתם, פנה לאם הילד ואמר לה: מה לך כי תבקשי את ברכתך, תקבלי על עצמך 'תוספת שבת' ובכך תביאי את ברכת השבת לביתך, ואכן אם הילד קיבלה על עצמה להיות זחיר במצוה זו, ואחר שהיתה זחירה זמן מה במצוה זו, זכו בני הזוג להיות עדים לנס של ממש, ובנם המסוכן נתרפא לגמרי ממחלתו, וכשהרופאים בדקוהו גילו שהמחלה נאלמה מכל וכל ולא השאירה אפילו רושם כל שהוא.

והנה על אף שאי אפשר מצד הדין לקבל 'תוספת שבת' כי אם לכל היותר שעה ורביע קודם הלילה (ראה שו"ע א"ח סימן רסא סעיף ב' ובמשנ"ב שם ס"ק כה), ראוי ונכון שיקדים האדם כל הכנותיו לשבת כבר בשעות המוקדמות של יום השישי, ומה טוב אם כבר יהיה ביכולתו להיות פנוי מכל עסקי החול אפילו קודם חצות היום, וכבר אז יהיה מוכן לביאת השבת, שכן איתא מהאריז"ל 'בשער הכוונות (דרושי חזרת העמידה - דרוש ה' ענין כוונת אמן) שכבר משעה שקודם חצות כבר מתחלת קדושת השבת להתנצץ, ולאור דבריו ראוי לו לאדם כבר מאז להתפנות לעניני הקדושה והשבת. והא לך לשון האריז"ל: 'סוד א-ל מלך יושב כו' דע כי תוספת שבת מתחיל מיום שישי מתחילת שעה שישי, כמו שיתבאר לקמן בעזרת השם בענין ערב שבת על פסוק יום השישי ה' יתירה, ונמצא כי שבעה שעות אחרונות של יום השישי וכל עשרים וארבע שעות דיום השבת, הקב"ה יושב בהם על כסא רחמים מפני כבוד השבת, ומספרם א"ל שעות, וזה סוד א-ל מלך יושב על כסא רחמים ושאר ימי החול יושב על כסא דין, גם בתקונים אמרו, שהם ראשי תיבות אמ"י על כ"ר"ב על ידי שאנו קוראים ומתנהג עם ה' יתירה, עכ"ל.

השי"ת יסייע בעדיניו שנוכל גם אנחנו לזכות להמנות עם אלו המקדימים לקבל את פני שבת המלכה, ונזכה בזכותה לכל הברכות ולכל הישועות.

טיוב המערכת

• חמשה בקד וארבע צאן •

הגמרא מספרת על רבי הקדוש: פעם הובילו עגל לשחיטה, והעגל ברח ונכנס תחת בגדו של רבי ונעה כאומר 'הצילנא, אמר לו רבי לך כי לכך נוצרת. בשמים נוצר קיטרוג גדול על רבי שלא ריחם על העגל, ונצרו עליו יסורים, והיה רבינו הקדוש סובל מכאבים נוראיים במשך שנים ארוכות עד שיום אחד ראה את השפחה בביתו שהיתה מטאטאה את הבית, וכשראה עכברים בפנית הבית רצתה להורגם, אמר לה רבי 'הניחי להם, שהרי כתוב ורחמיו על כל מעשיך, כשראו בשמים את רחמיו של רבי על העכברים הקטנים - הומוק דינו ונפסקו יסוריו.

התורה אוסרת שאם איש גונב שור או שה, וטבח או סכר אותו, 'חמשה בקד ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה, והסיבה לכך מביא רש"י את דברי הגמרא: 'אמר רבי יוחנן בן זכאי: חס המקום על כבודן של בריות שוד שהולך ברגליו, ולא נתבוה בו הגנב לנושאו על כתפו, משלם חמשה, שה שנושאו על כתפו, משלם ארבעה, הואיל ונתבוה בו, כלומר: אותו גנב הבא במחירתו ונגב שה, הוצרך לשאת אותו על כתפו - כמוכן לא מתוך רחמים על השה אלא כדי לגנוב ולברוח יותר מהר, ובכל זאת הפעולה שעשה - להרכיב את השה על כתפו, גרסה לו להתבוות, ולכן התורה מרחמת עליו ומקילה מעט בעונשו!

לרחמיו של הקב"ה אין גבול, אבל התורה מלמדת גם אותנו לרחם אפילו על גנב שפל, וכל שכן על מי שאינו כזה, וכ"ש על בני ביתנו, התורה מלמדת אותנו כיצד לחשוב על עצמו של הזולת, לנסות להבין מה הוא מרגיש, להשתתף בצערו ולהתחשב בו, והרב זה נקבע כדבר יסודי בזהותו ובמהותו של יהודי, זהו אחד מהמאפיינים של עם ישראל: בישנים רחמים גמלי חסדים, יהודי צריך חסיד לדדת לסוף דעתו של האחר ולנהוג כלפיו ברחמים וחז"ל מבטיחים לנו 'כל המרחם על הבריות מרחמים עליו סן השמים, ומי לא רוצה שירחמו עליו סן השמים?!

(ערך טיוב התורה-משפטים)

ניתן לשמוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיר

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

טיוב
ההודעות

יו"ר הוועדה הרוחנית: ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

התפילה בבית הכנסת ובמנין - חלק ד'

(שתולת דוד סי' לא)

א. אם הוא אנוס [היינו, אפילו שרק תש כחו אף שאינו חולה] שאינו יכול לבוא לבית הכנסת יכוין להתפלל בשעה שהציבור מתפללים כדי שתהא תפלתו נשמעת אבל איסורא ליכא אם מקדים תפילתו לתפילת הציבור, וכל זה דוקא אם טריחא ליה מילתא לאסוף עשרה (ס"ב צ"ע סעיף ט' ומ"ב סק"ט ל' ד')

ב. והוא הדין בני אדם הדדים בשובים קטנים ואין להם מנין מ"מ יתפללו שהרית וערבות תפול שהציבור מתפללים פ' בשעת שקהילות ישראל מתפללים (ס"ט ומ"ב סק"ב) וגם כי אותה שעה היא עת רצון דכתיב ואני תפלתי לך ה' עת רצון, אימתי עת רצון כשהציבור מתפלל, כי הן אל כבוד לא ימאס (ערוה"ש ט"ט)

ג. משי"כ לכוין בשעה שמתפלל, היינו בתפילת שמונה עשרה אבל לא שאר התפילה, והטעם לפי שאז עת רצון ועולין כל התפילות ביחד, ומכל מקום נראה דהא, אם מתפלל בשעה שהציבור מתפללים שאר התפילה הוא חשוב יותר משעה שאינם מתפללים לגמרי (כ"ה את ס"ד)

ד. אנשים שנוסעים למקום נופש (שלא לרפואה) או למקום ענוים מקום שאין שם מנין, איסור קעבדי גזרם לבטל קדושת ה' בעשרה קדיש קדושה וברכו ועניית האמנים ועוד, ולבטל זה שלא לצורך פשיטא דאיסורא עביד, הגם אם נימא דמי שגזר במקום שאין מנין מצורך פרנסתו או כ"ה"ג אקעבדי איסורא אבל להכניס עצמו לזה אסור (משנת דוד סי' כ"א)

ה. באשכנז נהגו להקדים להתפלל ערבית מבעוד יום יחיד הדר בכפר או בדרך לא יתפלל בזמן הזה, אלא צריך להמתין עד צאת הכוכבים (מ"ב סק"ב) והטעם דלא הקילו להתפלל מבעוד יום אלא משום טורח הציבור, שאי אפשר לחזור ולאספם לתפילת ערבית בלילה אם יפרדו איש מעל אחיו אחר תפלת המנחה, אבל המתפללן ביחוד צריכים להתפלל בזמנה (שו"ע הר"ב ס"ב)

ו. ובימות הקיץ שהציבור מאחרים להתפלל תפילת שהרית הדר בישוב שאין בו מנין, אם ימתין להתפלל בזמן תפילת הציבור יתבטלו זמן ארוך, ואסור אפילו ללמוד קודם התפילה, שסמי ימשוך בלימודו ויעבור זמן תפילה, ולכן מוטב שיחפזו תיכף בהניח החמה, ומכ"ש כהיום דבקהילות גדולות מתפללן תיכף משהאיר הבוקר, וא"כ נמצא שלעולם הוא מתפלל בשעה שהציבור מתפלל (מ"ב סק"א)

ז. אבל הדר בעיר צריך להמתין עם הציבור, אם לא שרואה שיעבור זמן קריאת שמע וכדומה, ועוד בעיר מותר ללמוד קודם אם חולך אחר כך לבית הכנסת (וכ"ה את ס"ח בשם פ"ט)

ח. משמע בגמרא דאם היחיד מתפלל מוסף בשעה שהציבור מתפללן שהרית לא ימקרי בשעה שהציבור מתפללן (מ"ב סק"ב)

ט. אבל אם מתפלל עמהם בבית הכנסת, ימקרי תפילת הציבור, אף שהוא מתפלל מוסף והם מתפללים שהרית (מ"ב סק"ב)

י. י"א דלא הוה כתפילה בציבור, אלא מקרי בשעה שהציבור מתפללן (משנת דוד ב' סק"ב אכן ישראל ט"ז) וי"א דנחשב כתפילה בציבור

טיב הבניין - מדבר שקר תרחק

אמנם עדיין יש להבין זה גופא, למה תלוי ענין ההתקדמות להשי"ת וההתרחקות מה', דוקא בענין השקר, שהאומר שקר 'תרחק' - מתרחק מה', והאומר אמת זוכה להתקרב אל ה'.

והביאור בזה על פי מה שאמרו חז"ל (שבת נה.) חותמו של הקב"ה אמת, והיינו שכביכול זהו מהותו של הקב"ה - אמת, ולכן דוקא מי שהוא דבוק למהותו של הקב"ה, דובר תמיד אמת, הוא יכול להתקרב להשי"ת לעומת זה מי שהוא דובר שקר, שהוא כביכול היפך ממהותו של הקב"ה, המציאות הוא שהוא מתרחק מהשי"ת בריחוק גמור. וכמו שנאמר (תהלים ק"א ז) דובר שקרים לא יכון לגד עיני, ורואים מזה שהקב"ה בכבודו ובעצמו אומר, שהדובר שקרים נעשה במציאות מרוחק ממני, וכביכול אני לא מסוגל להביט עליו - לא יכון לגד עיני.

כת שקרים אינם זוכים לקבל פני השכינה

זהו מדבר שקר 'תרחק', בזה שהאדם מוציא דבר שקר מפיו, במילא תרחק - הוא מתרחק במציאות מהשי"ת, ולא יכון לגד עיניו. ודבר זה אינו רק בזמן היות האדם בעולם הזה, רק אפילו בעולות לעולם העליון לאחר מאה ועשרים הוא נשאר רחוק ומרוחק מהשי"ת, וכמו שאמרו חז"ל (סוטה כ"ג.) ארבע כיתות אין מקבלות פני השכינה, ואחד מהם הוא כת שקרים.

והנה מבואר בחז"ל (ברכות ט"ז) שכל המחות של עולם הבא הוא צדיקים יושבין ועטותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, אמנם מי שהוא נכלל בכת שקרים הוא מרוחק לגמרי מכל המחות של העולם הבא, שררי אינו מקבל פני השכינה, נמצא שאינו זוכה ליהנות מזיו השכינה. וזהו מדבר שקר 'תרחק', על ידי השקר נעשה האדם מרוחק מהשי"ת לגמרי, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא.

אופן קניית מידת האמת

וכמוכן שתיבת 'תרחק' הוא גם כן כפשוטו, שיש להתרחק לגמרי ממידת השקר בכל מיני ריחוק, והיו צדיקים שהתרחקו אפילו מאבק דאבק של שקר. וכתב רבינו יונה בספרו שערי תשובה (שער ג' קפ"א) שצריכים להתרחק אפילו משקר שאין לו מזה שום תועלת, ואינו מפיסד בשקר זה לשום אדם מכל מקום יש להתרחק לגמרי אפילו משקר כזה.

קניית האמת והתרחקות מהשקר לוקחת שנים על גבי שנים

והנה הדבר מובן מאליו שאין זה עבודה קלה להתרחק לגמרי ממידת השקר ולאחוז לגמרי במידת האמת, וכמו שנאמר (משלי כ"ב) אמת קנה צריכים לקנות את האמת בקנין גמור עד שזוכים להשיגה.

וידוע מה שאמר הרמב"ם רבי פנחס מרוריץ זצוק"ל, שלקח לו י"ג שנים להשיג דבר זה, שש שנים לקח לו לענוב לגמרי את השקר, ועוד שבע שנים לקח לו לקנות את האמת. וכן אמר הרמב"ם מבוטשטשטש זצוק"ל, שאפילו האיש המוצלח ביותר, אינו יכול לתקן את מידותיו בפתות משבע שנים.

וממילא יש לנו לדעת שאכן זה עבודה שלימה, וזה לוקח זמן רב, אי אפשר לרכוש את זה בפעם אחת רק בעבודה עקבית לאט לאט, אך בסוף זוכים להשיגה בעוה"שית, ועי"ז זוכים להעמיד את העולם וכמו שכתוב במשנה בפרקי אבות (פ"א משנה יח) על שלשה דברים העולם עומד, על הדין ועל האמת ועל השלום.

יעזור השי"ת שנוכה להשיג מידת האמת ולהתרחק לגמרי מן השקר, ובזכות זה נזכה להיות דבוקים וקרובים להשי"ת וממילא יהיה לנו הכל, כל המידות טובות, ותורה ועבודה וכל טוב סלה.

בפרשתו (שמות כ"ז) מדבר שקר תרחק, ויש להבין מהו הלשון 'תרחק', הרי יש איסור להוציא דבר שקר מפיו, והיה צריך להיות לשון הפסוק, תיזהר מדבר שקר, או לא תאמר שקר, מהו הלשון מדבר שקר 'תרחק'. ובפרט שלא מציינו בשום עבירה נוספת בכל התורה שיהיה כתוב לשון כזה, 'תרחק', ויש להבין מה נשתנה איסור השקר מכל איסורי התורה, שהתורה מזוהרת על זה במיוחד, שיש 'להתרחק' מאמירת דבר שקר.

רשע גמור נחפץ לבעל תשובה גמור בזכות הקבלה שלא לשקר עוד

ואפשר לבאר על פי המסופר בספר חסידים (סימן תרמ"ז) שפעם אחת היה רשע גדול שעבר על כל העבירות האמורות בתורה, אפילו על החמורות שבחמורות. פעם אחת נתעורר בהרהור תשובה, והלך להחכם ואמר לו שאינו יכול לפרוש מכל עבירותיו שהוא עובר עליהם בקביעות רח"ל, הוא מסכים לעשות תשובה רק על דבר אחד בלבד, וביקש מהחכם שיאמר לו איזה דבר לבחור לעשות על זה התשובה, והוא מבטיח לעמוד בדבירו שלא להיכשל עוד בדבר אחר זה, ואפילו אם זה יהיה לו קשה מאד.

אמר לו החכם תפסיק להגיד שקר, ובזכות זה תזכה לתשובה שלימה ותתקבל תשובתך בשמים. ענה הרשע שבאמת הוא דבר הקשה לו ביותר, אך כיון שכבר הבטיח הוא יעמוד בדבירו ולא ישקר יותר, אך כמובן שאר העבירות הוא ימשך לעשות כמו עד עתה.

אמנם בפעם הבא כשרצה לגזור ממישהו, הוא עשה חשבון, מה אני יעשה אם יתפסו אותי, ממה נפשתי, אם אודה על האמת שגולתי, יתלו אותי והרגונו, ואם אחישי לומר שלא גולתי, אעבור בזה על הבטחתי שלא לשקר, ולכן נמנע ולא גזל עוד שום דבר.

פעם אחת נתן לו המלך פקדון כלי שישמור עליו, ובתוך הכלי היה הרבה כסף והגם וכמעט לא היה יכול להתאפק מלגזול, אמנם מיד נזכר שהמלך יתבע ממנו בחזרה את הפקדון, והעצה היחידה שיהיה לו אז להינצל הוא שישבע על שקר שהכלי נגנב ממנו, אמנם בזה יעבור על הבטחתי שלא לשקר עוד, ולכן נמנע ולא גזל. וכן על זה הדרך היה מוכרח לענוב את כל עבירותיו כדי שלא יבוא לגמור, עד שבסופו של דבר הוא הפך לבעל תשובה גמור, מכה הקבלה שקיבל על עצמו שלא לשקר.

כל התורה כולה תלוי בענין האמת והשקר

עפ"י מובן למה דוקא על איסור שקר אומרת התורה 'תרחק', כיון שבזה תלוי כל התורה כולה, דעל ידי שהאדם מתרחק לגמרי שלא להוציא דבר שקר מפיו, ממילא הוא כבר מוכרח להתרחק גם משאר העבירות שבתורה, כדי שלא יבוא לשקר.

פעם סיפר מורי ורבי הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל סיפור הג"ל, והרבי הוסיף ואמר, שהוא בדק את הדבר במשך כל השנים ונזכה לראות שאכן כל איש שנוהר להתרחק לגמרי מהשקר, זה השפיע ממילא על כל התנהגותו שיהיה כראוי וכנכון. לעומת זה האיש שנכשל בשקר תמיד, זה השפיע על כל התנהגותו שיהיה לרעה.

דובר שקרים לא יכון לגד עיני

עוד ביאור יש בפסוק מדבר שקר 'תרחק'. הרבי ר' זשיא זצוק"ל פירש, 'מדבר שקר', על ידי שהאדם אומר שקר, 'תרחק' - הוא מתרחק על ידי זה מהשי"ת. ומידה טובה מרובה על ידי שהאדם מתרחק מהשקר ודובר אמת תמיד, ממילא הוא זוכה להתקרב להשי"ת.

סיפורי השגחה פריטי שגשגלו לפערכת ע"י הקוראים

שליח מצוה

יצא לי להתפלל תפילת מנחה באחד הערים כשלתע ראיתי שכן יקר מהעבר, יהודי תלמיד חכם ורא שמים, נעים הליכות. ליבי נחמץ בקרבי מכיוון שזכרתי באחד הבנים שלו שראיתי לפני כמה חודשים, ולא הצלחתי לזהות אותו מכיוון שלא עמד בנסינות של הדור שלנו ונפל לרשת של היצר... כאשר ראיתי את האבא חשבתי לעצמי שהייתי צריך לתפוס את הבן שלו לשיחה ולקרב אותו וכך לאט לאט להשיבו למוטב, שהרי עסקתי בעבר עם הנוער הזה והילד אוהב אותי. אני סיימתי את התפילה והמצפון לא עזב אותי: "איך לא תפסתי עמו קשר לפני כמה חודשים? איך לא חשבתי אז על הצער של ההורים שהם עוברים לראות את הבן לבוש כתינוק שנשבה ולא לעשות את המאמץ הקטן הזה?!" המשכתי את סדר היום שלי ושכחתי מהעניין.

כעבור כמה שעות חזרתי הביתה ובדיוק, דפיקות בדלת. בדלת עומד אדם עם דואר רשום ומבקש שאחתום על אישור מסירה, אני מביט בו והוא מביט בי בעיניים בורקות, אני מזהה לא מאמץ שזה הוא!!! אמרתי לו: "זה אתה?! לא האמנתי למראה עיני, לא האמנתי שכמה שעות אחרי שהצטרפתי שלא תפסתי אתו קשר, ועכשיו הוא עומד פה מולי על מפתן ביתי!!!"

מיד קבלתי אותו בחמימות והתחלנו לשוחח שיחה שלמה וארוכה כאשר הוא לא מרפה ורוצה לדבר עוד ועוד... קבענו להיות בקשר בהמשך... בעל המעשה:ב.ש.

נוגדים, עלינו!!!

מוצ"ש בפציריה, הזמנה גדולה התקבלה, מעבר ללחץ הכללי שגם כך יש במוצ"ש בדרך כלל, דאגתי מראש לצוות מתוגבר, ולמרות זאת עובד אחד הגיע לחנות וטען שהוא חולה ופשוט נעלם... ברוך ה' הצליחו להוציא את ההזמנה הגדולה, ולהביאה ליעדה בזמן למרות המחסור בכוח אדם.

אני שהייתי מחוץ לעיר כך שלא יכולתי להגיע ולעזור. כעבור שעה מתקשר אלי עובד אחר וטען שהוא כנראה נדבק מהעובד שהגיע לרגע והודיע שלא חש בטוב ובאותו דקה וחצי נדבק. אני ידעתי שיש לו אירוע שהוא רוצה להשתתף בו, ולכן הוא מציא תירוצים. אבל מה זה יעזור לי להתווכח ולהתעצבן?! חשבתי בליבי שהכל לטובה, ואמרתי לו שיגידו ללקוחות שאין משלוחים ומי שרוצה יכול לבוא ולאסוף מהחנות. עודנו מדברים בטלפון, והוא אומר שלום לבחור שעבד אצלי בעבר, ופתאום הופיע בחנות באמצע הלחץ, העובד לשעבר שאל אם הוא יכול לעבוד כמה שעות מכיוון שהוא זקוק לכסף.

שנינו היינו בהלם איך הקב"ה מסדר ברגע תוך כדי דיבור את כל העניינים. העיקר לא להתעצבן אלא לקבל הכול בקור רוח ובאמונה שהכול לטובה והכל מלמעלה... בעל המעשה:כ.ה.

הנהגה כששמע רבי ישראל על כך התרהרר קמעא ולפתע הרצינו פניו ופנה למארחו בבקשה מוזרה... ברצוני לבקשך, אם תוכל להואיל בטובך בהאי סעודתא רבתא דחקל תפוחין קדישין בליל שבת לשנות מעט את הסדר, שבתחילת הסעודה יגישו את כל המנות לפני הסועדים האורחים בלא הפסקה של דברי תורה וזמירות ביניהם, ורק לאחר חלוקת כל המנות כולם יתחילו באמירת הזמירות והדברי תורה.

בעל הבית הנגיד המארת התפלא לפשר הבקשה המוזרה מעט... אבל כמובן שנענה לבקשת רבו, והסכים לשנות את כל סדרי הסעודה. ואכן בהגיע ליל שבת קודש, התנהל כל סדר הסעודה בדיוק כפי רצונו של צדיק האורחים כולם התפלאו קמעא על הגשת המנות המכובדות בזו אחר זו... אך בעל הבית הרגיע אותם שלאחר שסיימו להגיש את כל המנות יתחילו בסדרי כל הזמירות והדברי תורה כנהוג בכל שבת.

עם סיום חלק ראשון של סעודת ליל שבת, לאחר שהמנות כולם חולקו בכבוד לפני כל המשתתפים הורה בעל הבית לציבור לפתוח את הסיידורים וההל מתחילת סדרי הזמירות במתינות ובמנוחה, דבר דיבור על אפניו. והנה נגשה אל הפתח אחת המשרתות, וביקשה אם אפשר לדבר כמה מילים עם הרב הצדיק, הרב נענה וניגש אל הפתח וביקר בברכת שבתא טובא. לפתע פרצה אותה המשרתת בכבי של התרגשות, ואמרה בשמחה שאינה יודעת כיצד להודות לרב הצדיק על החסד הגדול שעשה עימה בסעודת השבת... היא פתחה וסיפרה, שהיא אשה אלמנה שזמה כמה שנים עובדת לפרנסתה בביתו של העשיר דגן, ובכל שבת מאריכים שם מאוד בסעודת ליל שבת וכשמגיעה לביתה לאחר סיום כל הסעודה, כבר ישנים כל הילדים היתומים, לאחר שאכלו לבד את מאכלי השבת... וליבה כואב מאוד על כך שבגללה שהיא נאלצת בשביל פרנסת הבית להישאר בבית הגביר עד תום הסעודה, אין ילדיה זוכים לשבת לסעודת השבת כראוי, ואם את אביהם כבר איבדו ואינם זוכים להסב עימו בסעודות השבת, מדוע שלא יישבו לכל הפחות עם אימם יחדיו, ובכל שבת יש לה צער גדול מאוד מכך.

ברם עתה בזו השבת, כאשר זירזו תיכף בתחילת הסעודה את חלוקת כל המנות, וסיימה את כל עבודתה במטבח בשעה מוקדמת, הרי יכולה היא עתה להסב בביתה לסעודת שבת קודש בידח עם עולליה הרכים שבוראי גם הם ישמחו מאוד על כך שתהיה להם סעודת שבת נאה ומכובדת במחיצת אימם הדגולה.

ובהיות ששמעה במטבח שכל זה נעשה על פי בקשתו האישית של הרב האורת לפיכך רוצה היא להביע את תודתה העמוקה. והוסיפה ברוב התרגשות שבזכות האורה והשמחה הגדולה שמביא הרב לביתם, וזכות המצוה הגדולה שזכה להרנין לב אלמנה ולשמח את היתומים יזכה לשמחה והצלחה רבה בכל פעליו בקודש.

הרב התרגש מאוד לנוכח הדברים ולאחר מכן פנה אל תלמידו הגביר בעל הבית, ושח לפניו | הפשך בעבודת הבא <|

מי שטרחה בערב שבת יאכל בשבת!

סגולת שבת קודש בימי שובבי"ם ת"ת - ד
"יששכר פבור ה' על הר סיני, ויכסהו הענן ששבת ימים, ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן"
(ד, טו)

פירש רש"י: "ויקרא אל משה ביום השביעי - יש אומרים 'ויכסהו הענן' - למשה 'ששה ימים' - לאחר עשרת הדברות והם היו בתחילת ארבעים יום שעלה משה לקבל הלוחות. ולמדך, שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה ששה ימים" ע"כ.

מבואר לפום הך שיטתא [שהיא דעת רבי יוסי הגלילי, ודעתא דרבי לקיש, בסוגיא דפ"ק דיומא (ד.) ע"ש] שבא הכתוב ללמדנו טעם כיסוי הענן בהר סיני כל ששת ימים שהוא בא לכסות את משה רבינו ע"ה. - משום שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה של ששה ימים.

ולמדן אנו מכאן, ענין הכנה ופרישה לפני הכניסה אל הקודש, שכל הנכנס לבית המקדש שהוא מחנה השכינה, צריך לפרוש לזכר ולטהר את עצמו ששה ימים לפני בואו אל הקודש.

ואפשר שנרמז בכאן גם על 'שבת קודש', שהוא "יומא דגשמתא" (זוהר ח"ב רה.), וכדוגמת בית המקדש בבחינת הזמן, כנודע בסדר 'עולם שנה נפש'. שכשם שבית המקדש הוא ה'מקום' המקודש ביותר בעולם, כך השבת היא הזמן המקודש ביותר מימות השבוע.

ובא הכתוב לרמוז לנו כאן, הדרך הנכון והאופן להתקרב ולהתדבק בקדושת השבת. כיצד יזכה להתקדש בקדושה עילאה בשבתא קדישא - על ידי הפרישה בששת ימות השבוע שקודם השבת. וללא הכנה ופרישות בששת ימי המעשה לא יוכל להתקדש בקדושת השבת כראוי, שכן השבת קודש היא הגשמה והחיות של כל ימות השבוע.

לפיכך תיקנו לומר בכל יום אחר תפילת שחרית בסדר שיר של יום: "היום יום פלוני בשבת", כדי להזכיר לאדם ולעורר לבבו, שייכן את עצמו כל ימות השבוע לקראת שבת מלכתא. ובכך מקיימים כל ששת ימות השבוע את מצות (שמות כ ז) "זכור את יום השבת לקדשו", כמו שביאר הרמב"ן ז"ל על אהר, כוננת המצוה שזכור את השבת כל ששה ימים כדי לקדשו - שהיא זיכרונו בו להיות קדוש בעינינו, כמ"ש (ישעיה נה ג) 'וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכבוד וכו' עכ"ל.

וכן ביאר מרן הא"י הקדוש ב"שער הכוונות" (תחילת דרושי סדר שבת ריש דרוש ויהי נועם), שצריך לכוון בכל יום לקבל על עצמו קדושה מסוימת מקדושת השבת. וזל"ה: "דע כי צריך להכין עצמו, לקבל אור תוספת השבת בששת ימי החול. ובכן יהיה מכלל 'ההתקדשות' והייתם קדושים' כו, זה דבר גדול להתקדש האדם בימי החול מקדושת שבת, זה ענין הכנתו וכו' עכ"ל עכ"ל ע"ש.

וה הענין נרמז כאן בדברי רש"י ז"ל: "ולמדך שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה של ששה ימים", שכל ששה ימים צריך אדם להכין את עצמו בפרישה לקראת שבת קודש, שבה שוכנת שכינה ה' עם ישראל, ועל ידי הכנה זו יזכה לקדושת השבת, שיתקיים בו 'ויקרא אל משה ביום השביעי'.

ועל כך הורו לנו רבותינו ז"ל בפ"ק דעבודה זרה (ג.): "אמרו לפנינו, ריבונו של עולם, תנה לנו מראש ונעשנה. אמר להן הקדוש ברוך הוא שוטים שבעולם, מי שטרחה בערב שבת יאכל בשבת, מי שלא טרחה בערב שבת מהיכן יאכל בשבת", עיין שם היטב כל הענין. [טיב התורה - פרשא דידן].

* * *

באחת מנסיעותיו של הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצוק"ל, אבי תנועת המוסר, לעורר לב ישראל קדושים לתשובה ותיקון המידות. הגיע לקראת שבת קודש אל אחת העיירות של אחינו בני ישראל, ששמחו מאוד לקראתו, וכמה נגידים מראשי הקהל ביקשו ממנו להתארח בביתם. ולבסוף נענה

במנהג זה 'סוד' גדול, מלבד הטעם הפשוט שנימק השל"ה שמקיימים בכך מצות 'זכור את יום השבת לקדשו', שהיא מצות עשה להזכיר ולזכור בכל עת את יום השבת שכידוע יש בפרד"ס התורה כמה סודות ורזין עילאין מלבד הטעמים הפשוטים.

וגילה לו הרבי הק' מלענטשנא סודו של מנהג זה שהמבין בחכמת האמת יודע נאמנה שכן הוא הדבר לאמיתו, כי השבת קודש כולה אור נעים ובהיר, ושאינו ליל שבת מיסודו מכל לילות השבוע. כאשר בכל שאר ימות השבוע עם רדת הלילה יורדת החשכות לעולם שעיקרה הוא החושך הרחוקי ושליטת הדינים בעולם ועל כן ראוי לומר בכל לילה בלשון 'לילה טוב - אַגוטע נאכט', רומז ללילה וחשכתו.

מה שאין כן בליל שבת קודש, הרי השבת מאירה וזורחת מכניסת ועד צאתה, ואין החשכות הרוחנית שולטת בה כלל, לפיכך אין מקום לומר בה בלשון של 'לילה וחשכות שהרי לילה כיום אינו בה, ולפיכך משנים ישראל קדושים בלשונם לומר 'גוט שבת', ומברכים בכל השבת כולה הן ביום והן בלילה בברכת 'שבתא טבא'.

הרבי הקדוש מווארקי התלהב מאוד מדברות קדשו של הצדיק, שנאמרו כמובן בבעורין דאושא ובזיקוקין דגורא והתמלא הבית כלו אורה! - ואמר על כך הרבי מווארקי שכדאי ללכת מאה פרסאות כדי לשמוע תורה זו!

והדברים מפורשים כמעט להדיא בדברי הזוהר הק' פרשת יתרו (פח:), והוא בתקוני שבת הנאמר בסעודה שלישית ושם מפורש הן בענין ההבדל שבין שאר לילות לשבת קודש, והן בענין האור הגדול המאיר זורח בשבת בחדותא שלימתא ובשבעים ענפין דנהורא וכו', וממילא כל דינין וכל רוגזין השולטים בשאר לילות השבוע אין להם מקום בשבת קודש, עיין היטב במתק דברי הזוהר הק' שם באורך, ומסיים שם שעל כך אמר הכתוב (ישעיה יד, ג): 'וְהָיָה [לשון שמחה] בְּיוֹם הַגִּיחַ ה' לְךָ מַעֲצָבָךָ וּמְרוֹגְךָ, וּמִן הַעֲבָדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבַדְתָּ!'

ובטיב זה המעשה מבואר אל נכון 'טיב מעשה' נוסף שכתב שם ברמתיים צופים על הרה"ק מלענטשנא ז"ע וזלה"ק (אות יד): "דרכו היה בקודש, שלא ישב עם העולם בסעודת שבת קודש, כי אם ליל שבת קודש לאחר התפילה היו כל האורחים עוברים לפניו כבני מרוך, אחד אחד, ואומרים לו 'שבתא טבא', והוא השיב 'שנה טובה'. והולכים על ידי פתח אחר, והוא היה יושב באמצע והיה מביט בכל אחד ואחד. ועיין ברמב"ן (פר' במדבר) ותבין כוונת הצדיקים ועיין בספר אור ישראל (דף צד). על הגמרא בסוכה (כז:), חייב אדם להקביל וכו' עכ"ל"ק.

ומעין זה מעיד שם במערכת דברי קדשו ששמע וקיבל מפי הרה"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא זצוק"ל (אות ז) שהיה מברך כל אחד ואחד במאור פנים בברכת 'גוט שבת!' ועיין שם מה שהאר"ך עוד בענין זה בטוב טעם ודעת.

גוט שבת!

מנהג ישראל קודש, שאין מברכים איש לרעהו בליל שבת בלשון אַגוטע נאכט [לילה טוב] כבשאר לילות השבוע, וכן בשבת בבוקר אין אומרים 'צפרא טבא' [גוט מארגען, בוקר טוב] כי אם בכל שעות השבת מברכים בברכת 'שבתא טבא' - גוט שבת.

ומקורו טהור בבאר היטב הלכות שבת (סי' שז ס"ק ב), שהעתיק מדברי השל"ה הק' מסכת שבת (פרק נד מצוה שלחי אות סא), וזה"ל: "קבלתי, אדם המבקר לחבירו בשבת, לא יאמר לו כדרך שאומר בחול, כגון 'צפרא טבא'. אלא יאמר 'שבת שלום', או 'שבת טוב' [גוט שבת] לקיים (שמות כ ח) 'זכור את יום השבת לקדשו' ע"כ.

ומעשה נאדר בקודש כתב בספר הקדוש רמתיים צופים (פ"ב מה ששמעתי מפה קדוש אדמו"ר האלהי וכו' מוה"ר שלמה לייב ז"ל מלענטשנא, שלחי אות כג) שהרה"ק רבי יצחק מווארקי זצוק"ל, נסע פעם לשבת קודש אצל הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זצוק"ל.

ובליל שבת רצה הרה"ק מלענטשנא לילך אל האכסניא של הרה"ק מווארקי, ולשבת עימו יחדיו באהבים. אך תיכף כששמע הווארקער רבי שרוצה הצדיק לבוא אצלו, זירז את עצמו מהרה והקדים ובא תחילה אל הרבי הקדוש מלענטשנא, והפתיעו בכניסתו אצלו בשמחה גדולה וברכו בקול רם בברכת 'שבתא טבא!' הרה"ק מלענטשנא שמח מאוד לקראתו, כי היו ידידים ורעים משנים מקדם, וכששמע את תוקף ברכתו אליו ממעמקי לב הומה 'שבתא טבא! אורו עיניו, ונענה לקראתו במאור פנים גדול, התדע ידידי ורעי, מדוע פסק השל"ה הק' שאין ישראל אומרים בליל שבת 'לילה טוב' כבכל ימות השבוע?

שתק הרה"ק מווארקי ולא ענה, כי הבין וראה בעוצם התלהבותו שיש לו תשובה ניצחת בדבר...

עמד הרבי הק' מלענטשנא ודיבר בקדשו לאמר, יש

את כל דברי המשרתת האלמנה. וגילה לו את סודו, שאכן לכך היתה כל כוונתו... כאשר בהיותו בבית בימים הספורים שלפני השבת שמע מבני הבית על אותה משרתת אלמנה המסורה עד מאוד לעבודת הבית. וכששמע מפי המארח על מנהגם האר"ך בסעודה בליל שבת עלה תיכף על ליבו שכנראה אותה אלמנה סובלת מחמת האיחוד כשמתוקף תפקידה חייבת היא להישאר עד סוף הסעודה, ולפיכך ביקש מלכתחילה לשנות כל אותו הסדר כדי שתימצא האלמה משוחררת לביתה בשעה מוקדמת.

ואכן התברר, שהיה הרב חכם עדיף מנביא... וקלע השערה בדיוק כפי צורכה של האלמנה והיתומים וזכה לקיים אותה מצוה רבתי של (איוב כט, ג) 'לב אלמנה ארנין, ולשמה את ליבם של היתומים הנדכאים'.

כשמוע בעל הבית כל זאת הזדעזע מאוד, ואמר שלא עלתה על מחשבתו כלל שבתוצאת אריכות הסעודה סובלת אותה משרתת האלמנה... ותיכף באותו מעמד הודיע העשירי לכל בני ביתו ולכל האורחים היושבים על שולחנו שזה הסדר שהנהיג הרב הצדיק בביתו בסעודת ליל שבת, ימשיך כך מדי שבת בשבת, שמקודם מתחילת הסעודה ינישו את כל המנות כולם לכבוד ועונג שבת, ורק לאחר שיוגמרו לסעוד את ליבם כדת יתחילו בסדר הזמירות והדברי תורה.

ובכך זכה האיש לקיים את המצוה המפורשת בתורתנו הקדושה בפרשא דידן, פרשת משפטים (כב כא-כב): "כָּל אֱלֹמְנָה וְיָתוּם לֹא תַעֲנוּן, אִם עֵנָה תַעֲנֶנָּה אֹתוֹ, כִּי אִם צַעַק יַעֲצֵק אֱלֹהִים, שֹׁמֵעַ אֲשֶׁמְעַ עֲצָקוֹ". ולברכה הגדולה שמברך הכתוב בזכות אותה מצוה גדולה (דברים יד, כט): "וְהָיָתוּם וְהָאֱלֹמְנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ וְאֶכְלוּ וְשָׂבַעוּ, לְמַעַן יִבְרַךְ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה".

על 'טיב מעשה' זה היה הנה"צ רבי ישראל סלנטר אומר, שהיא דוגמא נוספת על גודל הנחיצות ללמוד וללמד את תורת המוסר, שאם אין האדם לומד ומתעסק בתיקון המידות אינו מעלה על דעתו בעניינים דקים שבין אדם לחבירו. כדוגמת עובדא זעירא זו שלא העלה בעל הבית על דעתו עד כמה סובלת המשרתת שבמטבח מאיחור סעודת השבת... והעוסק בלימוד המוסר, לזכך ולתקן כל המידות שבנפש.

וכן שמעתי מכ"ק אממו"ר הנה"צ רבי לוי הכהן רבינוביץ זצוק"ל בעל 'מעדני השלחן', (יאצ"ט ב' אדר תשע"ה) שומן בעל 'חפץ חיים' זצוק"ל היה לו פעם אורחים בליל שבת, בבואו לביתו עשה מיד קידוש, כדי שיוכלו האורחים לשבור את רעבונם, ורק אחר בתוך הסעודה התחיל באמירת 'שלום עליכם' וריבון העולמים 'אשת חיל'. והיה מנמק מנהגו זה שהמלאכים יכולים להמתין מעט, אבל האורחים רעבים וקשה להם להמתין...

והחי יתן אל ליבו בכל דבר, לחשוב ולהתבונן גם את צרכיהם וטובתם ושמחתם של שאר בני ישראל קרובים וידידים לטובה ולברכה.

על הברכה יעמדו

לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל המצוי"ב

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים • יוסף בן טילה רחא לרפ"ש • שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים